

Datum juli 2016
Aan Lex Giesen
Van Hovestad, Ruben
Kopie Ton Verhoeven
Onderwerp EV-paragraaf bp Berktweg 4-8 – gemeente Haaren

MEMO

Inleiding

Externe veiligheid heeft betrekking op de risico's die mensen lopen als gevolg van mogelijke ongelukken met gevaarlijke stoffen bij bedrijven, transportroutes (wegen, spoorwegen en waterwegen) en buisleidingen. Omdat de gevolgen van een ongeluk met gevaarlijke stoffen groot kunnen zijn, zijn de aanvaardbare risico's vastgelegd in diverse besluiten. De belangrijkste zijn:

- Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi);
- Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb);
- Besluit externe veiligheid transportroutes (Bevt).

Binnen de beleidskaders voor deze drie typen risicobronnen staan altijd twee kernbegrippen centraal: het plaatsgebonden risico en het groepsrisico. Hoewel beide begrippen onderlinge samenhang vertonen zijn er belangrijke verschillen. Hieronder worden beide begrippen verder uitgewerkt.

Risiconormering

In het beoordelingskader voor externe veiligheid staan twee kernbegrippen centraal: het plaatsgebonden risico en het groepsrisico:

Plaatsgebonden risico (PR)

Het plaatsgebonden risico geeft de kans, op een bepaalde plaats, om te overlijden ten gevolge van een ongeval bij een risicovolle activiteit. Het PR kan op de kaart van het gebied worden weergegeven met zogeheten risicocontouren: lijnen die punten verbinden met eenzelfde PR. Binnen de 10⁻⁶ contour (welke als wettelijk harde norm fungeert) mogen geen kwetsbare objecten geprojecteerd worden. Voor beperkt kwetsbare objecten geldt de 10⁻⁶ contour niet als grenswaarde, maar als een richtwaarde.

Groepsrisico (GR)

Het groepsrisico is een maat voor de kans dat bij een ongeval een groep slachtoffers valt met een bepaalde omvang (10 personen of meer). Het GR is daarmee een maat voor de maatschappelijke ontwrichting. Het GR wordt bepaald binnen het invloedsgebied van een risicovolle activiteit. Voor het groepsrisico geldt een verantwoordingsplicht. Dit houdt in dat iedere wijziging met betrekking tot planologische keuzes moet worden onderbouwd én verantwoord door het bevoegd gezag.

Verantwoordingsplicht groepsrisico

Met het invullen van de verantwoordingsplicht wordt antwoord gegeven op de vraag in hoeverre externe veiligheidsrisico's in het plangebied worden geaccepteerd en welke maatregelen getroffen zijn om het risico zoveel mogelijk te beperken. Het invullen van de verantwoordingsplicht is een taak van het bevoegd gezag (veelal de gemeente). Door de verantwoordingsplicht worden gemeenten gedwongen het externe veiligheidsaspect mee te laten wegen bij het maken van ruimtelijke keuzes. Deze verantwoording is kwalitatief en bevat verschillende onderdelen die aan bod kunnen of moeten komen. Ook bestaat er een adviesplicht voor de regionale brandweer. In de Handreiking

verantwoordingsplicht groepsrisico zijn de onderdelen van de verantwoording nader uitgewerkt en toegelicht.

Wanneer verantwoorden?

Bron	Wanneer groepsrisicoverantwoording?
Inrichtingen (Bevi)	Altijd wanneer binnen invloedsgebied ruimtelijk besluit wordt genomen.
Buisleidingen (Bevb)	Altijd wanneer binnen invloedsgebied een ruimtelijk besluit wordt genomen. Er kan echter worden volstaan met een beperkte verantwoording wanneer: 1) <i>het groepsrisico lager is dan 0,1 keer de oriëntatiewaarde</i> of 2) <i>de toename minder is dan 0,1 keer de oriëntatiewaarde</i> of 3) <i>personen zich buiten de 100% letaliteitgrens bevinden</i> . Bij een beperkte verantwoording hoeven alleen zelfredzaamheid en bestrijdbaarheid beschouwd te worden.
Spoor- rijks- en waterwegen (Bevt)	Altijd wanneer binnen invloedsgebied een ruimtelijk besluit wordt genomen. Er kan echter worden volstaan met een beperkte verantwoording wanneer: 1) <i>het groepsrisico lager is dan 0,1 keer de oriëntatiewaarde</i> of 2) <i>de toename minder is dan 0,1 keer de oriëntatiewaarde</i> of 3) <i>personen zich buiten de 200 meter-zone bevinden</i> . Bij een beperkte verantwoording hoeven alleen zelfredzaamheid en bestrijdbaarheid beschouwd te worden.

Indien de verantwoordingsplicht niet juist is uitgewerkt terwijl dit wel verplicht is, kan dit tot vernietiging van het ruimtelijk besluit door de Raad van State leiden. Door het uitwerken van de verantwoordingsplicht neemt het bevoegd gezag de verantwoordelijkheid voor het 'restrisico' dat overblijft nadat benodigde de veiligheidsverhogende maatregelen genomen zijn.

Tot slot wordt in het kader van een 'goede ruimtelijke ordening' (art. 3.1 Wro) getoetst aan eventueel van toepassing zijnde veiligheidsafstanden uit het Activiteitenbesluit.

Werkdocument verantwoording groepsrisico gemeente Haaren

De gemeente Haaren beschikt over een werkdocument externe veiligheid. Hierin zijn aanvullende kaders gegeven voor de aanpak van externe veiligheid.

Toetsing werkdocument

De beoogde ontwikkeling voorziet in een logistiek centrum voor de boomkwekerijsector in de 30-200 meter zone van N65. De twee werknemers worden als normaal zelfredzaam beschouwd. Een dergelijk centrum kan als beperkt kwetsbaar object worden beschouwd. Hiervoor zijn in het Werkdocument verantwoording groepsrisico de volgende eisen geformuleerd:

Zonering spoorweg en N65		
Zone 1		0-30 meter*
	zeer kwetsbaar object	niet toegestaan
	kwetsbaar object	verantwoordingsniveau 1
	beperkt kwetsbaar object	verantwoordingsniveau 1
Zone 2		30-200 meter
	zeer kwetsbaar object	verantwoordingsniveau 1
	kwetsbaar object	verantwoordingsniveau 2
	beperkt kwetsbaar object	verantwoordingsniveau 2

Uit de tabel volgt dat verantwoordingsniveau 2 van toepassing is. Voor een toelichting op dit verantwoordingsniveau wordt verwezen naar pagina 19 van het Werkdocument verantwoording groepsrisico. De verantwoording wordt verderop in deze paragraaf uitgewerkt.

Beschouwing risicobronnen

Hieronder is een uitsnede opgenomen van de risicokaart. De ligging van het plangebied is met een groen kader weergegeven.

Figuur 1: ligging plangebied

Inrichtingen

Ten zuiden van het plangebied grenst een inrichting met een propaantank die onder de werkingssfeer van het Bevi valt. De plaatsgebonden risicocontour bedraagt 20 meter en valt binnen de perceelsgrenzen van desbetreffende inrichting (zie figuur 1). Het invloedsgebied bedraagt 150 meter en reikt niet tot het plangebied. Een nadere beschouwing van de risico's kan daarom achterwege blijven.

Transportroutes

Buisleidingen, spoor- en vaarwegen

Er zijn geen relevante buisleidingen, spoor- en vaarwegen aanwezig, die van invloed zijn op het plangebied.

Wegen

Pal langs het plangebied bevindt zich de N65. Deze weg is onderdeel van het Basisnet voor het vervoer van gevaarlijke stoffen. Uit de Regeling basisnet blijkt dat het traject tussen Knooppunt Vught – afrit 3 (Tilburg Noord) geen PR 10^{-6} -contour en/of plasbrandaandachtsgebied heeft.

In het kader van de Basisnetontwikkeling zijn groepsrisicoberekeningen¹ uitgevoerd op basis van het vastgestelde risicoplafond. Voor de N65 is dit risicoplafond gebaseerd op 1500 vervoerseenheden LPG

¹ Eindrapport Basisnet Weg

per jaar. Uit deze risicoberekeningen blijkt dat het groepsrisico van de N65 lager is dan 0,1 keer de oriëntatiewaarde.

Omdat het bestemmingsplan ten opzichte van de bestaande situatie voorziet in een toename van het aantal personen is een verantwoording van het groepsrisico verplicht.

Verantwoording groepsrisico

Hieronder volgt de verantwoording conform verantwoordingsniveau 2 uit het Werkdocument verantwoording groepsrisico van de gemeente Haaren. De verplicht te beschouwen aspecten uit het Bevt zijn hierin geïntegreerd.

1. Algemene beschouwing

De personendichtheid in het invloedsgebied van de N65 is laag als gevolg van de ligging van de N65 in het buitengebied. De hoogte van het groepsrisico in de huidige situatie is lager dan 0,1 keer de oriëntatiewaarde. De voorgenomen ontwikkeling ziet toe op een beperkte toename van de personendichtheid. Volgens de businesscase komen er twee personen te werken. Incidenteel zullen vrachtwagenchauffeurs gebruik maken van de opfrisvoorzieningen. Er zijn verder geen beperkt zelfredzame groepen aanwezig. In de nieuwe situatie neemt het GR hierdoor nauwelijks zichtbaar toe (< 10 procent). Op grond van het Bevt kan worden volstaan met een beperkte verantwoording (art. 7). Hierbij wordt invulling gegeven aan de bestrijdbaarheid en zelfredzaamheid.

2. Noodzaak

Gezien de activiteiten van het logistieke centrum is de ligging nabij de uitvalswegen en de klanten een voor de hand liggende locatie. Voor een verdere onderbouwing wordt verwezen naar de businesscase voor dit plan.

3. Ruimtelijke veiligheidsmaatregelen

Ruimtelijke veiligheidsmaatregelen worden gezien het beperkte risico niet nodig geacht.

4. Bronmaatregelen

Bronmaatregelen zijn in onderhavige situatie niet mogelijk en ook niet nodig.

5. Objectgerelateerde veiligheidsmaatregelen

Objectgerelateerde veiligheidsmaatregelen worden gezien het beperkte risico niet nodig geacht.

6. Bestrijdbaarheid

Voor dit onderdeel en het onderdeel zelfredzaamheid is advies ingewonnen bij de Veiligheidsregio Brabant Noord (zie bijlage). Voor de bestrijdbaarheid is het van belang de relevante scenario's te onderscheiden. Mogelijke scenario's samenhangend met het transport van gevaarlijke stoffen over de N65 zijn een BLEVE als gevolg van een brand waarbij een LPG tankwagen betrokken is of het ontstaan van een toxische wolk als gevolg van een aanrijding waardoor een lekkage van een tankwagen ontstaat.

Het schadebeeld van een BLEVE is afhankelijk van de afstand tussen de incidentlocatie en aanwezige personen of objecten. Personen die binnen verblijven zijn beter beschermd dan personen die buiten verblijven. Objecten dichtbij de incidentlocatie zullen zwaarder beschadigd worden.

Het schadebeeld toxisch is vergelijkbaar met dien verstande dat geen materiële schade ontstaat.

Om effectief en efficiënt hulp te kunnen bieden ten tijde van een incident, zijn de opkomsttijd, de bluswatervoorzieningen en de bereikbaarheid van belang. De inzet bij een dreigende BLEVE zal zich

primair richten op het ontruimen van het invloedsgebied. De bestrijding van het scenario toxisch zal zich richten op het afdekken van een plas en/of het neerslaan van de wolk/damp. Voor het overige geldt dat de bestrijding van beide scenario's matig is, als gevolg van het ontbreken van voldoende bluswater langs snelwegen.

7. Zelfredzaamheid

Zelfredzaamheid is het zichzelf kunnen onttrekken aan een dreigend gevaar, zonder daadwerkelijke hulp van hulpverleningsdiensten. Het zelfredzame vermogen van personen is een belangrijke voorwaarde om grote calamiteiten bij een incident te voorkomen.

Mogelijkheden zelfredzaamheid

Voor het scenario BLEVE is vluchten het beste handelingsperspectief. Een LPG tank moet eerst voldoende blootgesteld worden aan hitte voordat deze zal bezwijken. Deze tijd kan benut worden om te vluchten. Dit betekent wel dat aanwezigen op tijd gealarmeerd en geïnstrueerd moeten worden en er voldoende vluchtwegen van de A59 aflopend aanwezig moeten zijn. Voor het toxische scenario geldt schuilen als beste handelingsperspectief.

Is het gebied voldoende ingericht om de zelfredzaamheid te kunnen faciliteren?

Behalve de vraag of zelfredding mogelijk is, zijn de fysieke eigenschappen van gebouwen en omgeving van invloed op de vraag of die zelfredding optimaal kan plaatsvinden. De binnenplanse bereikbaarheid is goed.

Daarnaast kan in geval van een calamiteit NL-alert in worden gezet. NL-Alert is een aanvullend alarmmiddel van de overheid voor de mobiele telefoon. Met NL-Alert kan de overheid mensen in de directe omgeving van een noodsituatie met een tekstbericht informeren. In het bericht staat specifiek wat er aan de hand is en wat je op dat moment het beste kunt doen.

De zelfredzaamheid wordt door de Veiligheidsregio Brabant Noord als redelijk/goed beoordeeld.

Conclusie

Het bestemmingsplan voldoet aan de grenswaarde voor het plaatsgebonden risico en aan de aanvullende kaders die zijn vastgelegd in het Werkdocument verantwoording groepsrisico van de gemeente Haaren. Uit het voorgaande blijkt dat het groepsrisico geen belemmering hoeft te zijn voor het plangebied vanwege de volgende redenen:

- De oriënterende waarde voor het groepsrisico wordt zowel in de huidige als in de toekomstige situatie niet overschreden. Het groepsrisico blijft onder 0,1 maal de oriëntatiewaarde.
- De redelijk tot goede mogelijkheden binnen het plangebied voor de zelfredzaamheid van personen.

Het college van B&W van de gemeente Haaren heeft kennis genomen van de inhoud van deze EV-paragraaf en acht het groepsrisico en het restrisico aanvaardbaar.